

SZARVASI ÚJSÁG

Hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer **vasárnap**.

Az előfizetési pénzek, úgy a lap s elllemirészt
illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra
címzendők.

A nyílt-térben minden garáncsors díja 25 kr

HIRDETESEK

jutányos áronvételnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyomda
intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket el-
fogad Jaulusz Gyula Dorottya utca 11. sz. továbbá
A V. Goldberger, servitátor 3. sz. alatt.

A biztosítási váltók.

Már megint új betegség ütött ki számtalan köz-
ségben az embereken.

Sajátságos váltóláz.

Több biztosító társaságnak vannak ugyanis lau-
ferjei, kik provisió mellett egész nap, heteken át
nyargalják be a községeket, pusztákat.

Ezek az emberek arra termettek, hogy rendki-
vüli tüdő és beszélő tehetséggel áldja meg őket az
isten; egész nap karattyolnak mint a gyöngytyuk,
mint a sajtár verkli, s ha valamelyik házba bemen-
nek, ott ritka esetben nem bizonyos a Geschäft.

Az enyves vesszőkkel megrakott csalogatófa le
van állítva az udvaron, a vokátor elkezd társasága
nyelvén énekelni olyan bájdusan, hogy a szíved
megesik rajta.

E vokátor az utazó ügynök. Az enyv a sok szép
ligeret. Czinke a szegény polgár, ki azonnal rámegy a
lépre, mert hát olyan éneket hall, mely egyszerre
hét országon üdvözli!! . . .

A biztosítás terén is sok visszaélés követtetik
el ma már, naponként olvashatjuk a lapokban. Hogy
a vagyon a véletlenek ellen biztosítva legyen, midőn
ugy is nyakig állunk a nyomoruságban, ezt élet-
szükségnek tartjuk mi is; s erre buzdítjuk is a
községek lakosságát.

De a biztosítás. nem javára, hanem kárára
válík egyeseknek, ezzel nem hogy nyertünk volna,
hanem inkább veszítettünk.

Senkit sem lehet az üdvösségre úgy megtani-
tani, hogy elkárhozzék! És sok falut járó apostol,
utazó ügynök így cselekszik. A mint egy polgárt lát,
azonnal nyakába ugrik, mint a pók, midőn a sarok-
ban lesi a legyet. Ha maga nem bír vele akkor még

előjárót is vesz ez, vagy amaz maga mellé, hogy a
rábeszélés annál sikeresebb legyen.

— Biztosítson János bácsi, jég és tűz ellen a
mi társaságunk a legolcsóbb, a legbiztosabb; olyan
hosszu életű, hogy megéri a felátmadást. Gyorsan
fizet, egész kárt fizet! — Szól az utazó apostol.

— Nincsen pénzem, felel János bácsi!

— Pénz? ugyan ne káromkodják János bácsi!
Ugyan ki hallott ilyet; a mostani időben pénz? . .
mi váltókkal biztosítunk; ezt a kis hosszukás papírt
aláírja, aztán fizet akkor, majd mikor tud!

János gondolkodik . . . jó lesz biz az; bizto-
sítva is lenni, aztán akkor fizetni, majd mikor
tud.

Rá megy a lépre; a váltót aláírja.

Mit is alá? Sokszor 1 frt 50 krt. 2, 3, 4 frtot.
És aztán? A váltó lejár.

János bácsi elfelejtette a határidőt, — meg nem
is tudja a váltó természetét, hogy ez még a czianká-
linál is erősebb mérég; a ki nem bírja ellenmégét;
a pontosságot, fizetés képességet, az okvetlenül be-
leha!

A váltó lejárván, átadja az ügynök az ügyvédnek;
az ügyvéd azért él, hogy pereljen és bepereli János
bácsit 1 frt 50 krért; aztán az 1 frtból lesz 6—8
10—20—40 frt.

Vagy is: János bácsi leégett a nélkül, hogy tűz
lett volna!

Nagyon sok eset van ilyen!.

Mi a tanulság ezekből?

Mindenekelőtt az, hogy a váltó nem polgár em-
bernek való, a ki egy kicsit éretlen is; ráá; a ki egy
kicsit könnyelmű is; egy kicsit el is van adósódva.

több közülök, s így a váltóméregnek hatása azonnal észlelhető a mérgezetten, sőt sokszor még azon is, mely be sem vette — a családon!

Tanulság: hogy nevetlen emberhez nem kell ilyen öldöklő eszközökkel közelíteni, csábok, rábeszélések által, melyek következményeit kiszámítani nem bírja.

A váltót nem a polgár emberekért találták ki. A mely községben a polgárság elkezd váltókat aláirogatni, ott a koldusság már ott incselkedik a hátszélén.

A polgárságot nem a váltó aláírásra kell nógatni, mely úgy is bomlik, nem bírván beletalálni az új aera, a szabadság és haladás légkörébe, kellőleg nevelve nem lévén, hanem váltó-képességét megszorítani, a mezőgazdaság sarkelveivel, reformjaival megismertetni. Az ágensek midőn a magok zsebökre is dolgoznak, minél több váltóbiztosítás általi remény fejében, nem gondolják meg, hogy magoknak a biztosítótársaságoknak ártanak vele; mert ha az ily bánásmód által a polgárság elpusztul, a biztosítóknak egy nagy tömegét vesztették el örökre az intézetek.

Magát a tőkét nem megtámadni, hanem lehetőleg nevelni, biztosítani kell.

Nem mondjuk mi, hogy a polgárság ne biztosítson; sőt magunk is azt prédikáljuk; de ez egyszerű figyelmeztetésen kívül ne erőltessük, ne kényszerítsük mert senki sem tudja: hogy a másik ember zsebében mi van? aztán biztosítson akkor, ha az a pár forint rendelkezése alatt áll; vagy biztosítson utolsó esetben — ha veszélyt érez — intézetektől felkért olcsó pénzzel, de váltót ne írjon alá.

Csarnok.

Atyafiak a budapesti állatkertben.

Ne méltóztassanak félreérteni a dolgot, nem a — majmokról van szó, melyeknek rokonságát oly meggyőzően disputálta reánk Darwin theoriája; korántsem ezekről, hanem a jámbor samojedekről, kik pár hét óta a budapesti állatkertben nyaralnak, a szó szoros értelmében, örökös telők után.

A szörnyű elbeszélések után vettem magamnak a bátorságot s megtekintettem az érdekes karavánt, melynek tagjai ha igen-igen távolról is, de mégis rokonai a magyar nemzetnek.

Ott lebzseltek a jámborok egy jókora körül-kerített téren, iramszarvasbőrrel fedett hegyes sátoruk körül iramszarvasaik társaságában, melyek a világ legbarátságosabb állatai.

A karaván feje (igazán csak k feje, mert fél lába és fél keze hiányzik a jámbornak) az öreg Vaskó akkurát úgy néz ki, mint akármelyik kiérdemült falusi bakter, viharedzett arcával s fejébe huzott kapuczinjával. Pislogása szörnyen bizalmas, mintha csak azon titkos gondolatot fejezné ki, hogy adjanak már egy kis szivarvéget, kellő elbánás végett! Mellette hevert neje, kit a kirándulás, mely félévi szakadatlan szánkázásból állott, láthatólag megviselt. Fiók a 6. éves kis Ortje, bozontos iramszarvas gunyájában, mint valami kis ördög ficzánkolt előttük, nyiljátékkal mulattatva magát. A társaságot egy ifjú pár a 19. éves Iderach, egy tagbaszakadt bajusztalan ifjú s neje a 17 éves Piriptija — ki leszámítva szörnyű toilettjét — valóban csinos jelenség, egészítette ki Mindannyian iramszarvasbőr kabátba s nadrágba vannak öltözve, s ugyancsak iramszarvas bőrből került kucsát viselnek. Megjegyzendő, hogy nálunk legkönnyebb öltözkünetet hordják, mert Novajazemlján befelé fordított prémű ruházatot hordanak.

Természetes hogy a közönséget legjobban érdekli a társaság szépe, Piriptija. És méltán. Van ebben a félig vad nőben

T Á R S A G

Magános mulató.

Magamra hagytak, elsiettek;
Te vagy velem csak, régi bú! —
Avúlt ruhában ócska eszme —
Te még dalolgatsz, jó fiu! ?
A divatos hajlongók közzé
Ki nem siet most, elmarad
S magára hagyják . . itt magábanm
Emelem most a poharat.

Köszöntelek, ti régi árnyak,
Ti hősök bolygó szellemei!
E fásult korszak ivadékát
Tanítsátok meg — érzeni,
Hogy élni tudjon a hazáért . . .
Elég, elég . . . e hangokat
Ki értené most? — régi agyrém —
A falhoz ezt a poharat!

A lekesülés ellobbant már,
Edénye összetört cserép: —
— loszó a magas os összhang,
Magadra gondold, töredék! —
A nagy egész kis részeinek
A barátság tán megmaradt?
Két kis cserép tán összeillik? —
Barátimért e poharat!

Barátom? — melyik? — van barátom? —
Ferdítő tükör; nézz belé,
Képed' torzítva adja vissza,
Ha bizalmadat elnyeré.
Hatad mögött e faj kicsufol,
Ha már megitta borodat . . .
Nos? hát megitták - . . Tölts magadnak
S emeld föl azt a poharat!

Talán a munka megvigasztal,
A munka ad erőt — igen!

valami sajátos kellem, mely alakját sokáig feledhetlenné teszi. Ruhája persze nem állja ki az európai bírálatot; de ezt is igyekszik szegény holmi színes posztódarabokkal lehető díszessé tenni: fülén hatalmas sárgaréz függőket visel, s ujjai telve vannak réz gyűrűkkel, azt bizonyítva, hogy a női hiuság ép úgy megköveteli a maga jogait az északi sarkon, mint bármelyik európai salonban. A bájos hölgy (ki azonban nemcsak hogy a rizspor, de a szappant sem igen ismeri, ha csak csemege gyanánt nem) barátságosan közeledik a néző publikumhoz s árulja sajátkezüleg készített fakéseit s kezdelleges iramszarvas alakzatait, mely üzlethől csinos jövedelmet csinál, amenyiben teljesen értéktelen portékaiért egy hatosnál kisebb összeget nem fogad el. Gyakran mosolyog, s ilyenkor feltárczulatján csinos gödröcskék tamadnak. Arcza egészen európaias, csakis mandulaszerű szemei adnak neki némi mongol jelleget. Kis szája egészen csókra termett; de alig hiszem, hogy csemegézéseit látva: európai gavallér merészkednék ilyen miveletre. Piriptija ugyanis legelső csemegének a nyers halat tartja. Szemem lattára evett meg amúgy szöröstől-böröstől vagy féltucat kisebb halat, méhó étvágygyal szaggatva szét a még ficzánkáló állatokat. Biz ezt nem tanácsos látni, mert könnyen elmegy örökre az ember gusztusa a halevéstől. Általános érdeklődés tárgyát képezte a karaván 12. darabából álló iramszarvas falkája. Ezen kistermetű de igen szivós állatok létföltételét képezik az északi vidék lakóinak, Ezek táplálják, ruházzák az ottani népeket, s mint igavonó állatok kitarthatás tekintetében páratlanok. A szamojedok szánaikat is magukkal hozták, s kereket alkalmazva alájok: időnként ki-ki nyargaltak négyes iramszarvas fogataikkal a sátruk előtti térre; A fogatok kormányzására nem használnak gyeplőt, hanem csupán egy hosszú pálcát, mellyel meg-meg bökik olykor a nőgátást igénylő iramszarvast, melyek sebes ügetésben haladnak. Érdekesnek véljük e sajátos népfaj bővebb ismertetésül ide igátulni kivonatolva Dr. Müller Frigyes bécs egyetemi tanár ide vonatkozó adatait, melyek a budapesti karaván tagjait egyenként ismertetik, s mely a néző közönség közt nyomtatásban árultatik.

* * *

Add el magad, ha jutalom kell,
Ugy felhasználnak ridegen;
Vagy tanuld csálni a csalókat;
Mosd a kezedet, ha...
Mi ez a csepp? — a bor kicsordult —
Csak idd ki ezt a poharat!

Éljen, éljen e gunyos élet,
E múlt s jövő nélkül jelen!
S te divatos zsibaj, ha létem
Leroskad, ne gondold velem! —
Az élet habzó tengerárján
Csak buborék e gondolat.
Siessetek a lélekvesztőn
Én leteszem a poharat

Ah mi ez enyhe lágy érintés,
Mi átsikamlík arczomon? . . .
Öledbe vettél szép varázslat,
Midőn az élet harcza nyom . . .
Te vagy mosolygó szerelem, jer,
Taníts feledni s áldalak! —

Chasawanu? — Szamojed vagy?

Chasawadm — Szamojed vagyok.

Chasawa wadauna lahananu? — Beszelsz szamojed nyelven?

Lahanam — Beszélek.

Tolahar! — Nos hát számolj!

Ngopoi (1), sidea (2), njahar (3), tjet (4), samljang (5), math (6), siu (7), sidenjedt (8), habijú (9), lutsaju (10)

Sawan! — köszönöm.

Müller Frigyes tanár ily társalgást folytatott a napokban Bécsben Waskoval, azon szamojed csoport fejével, mely jelenleg Budapesten az állatkertben ültette fel sátorát; megvizsgálta őket, hogy megtudja, vajon e nép csakugyan valódi szamojed-e avagy osztják, vagy más éjszaksarki törzshöz tartozik. Hogy csakugyan szamojedok, több okon kívül a számokból győződött meg. A kilencz neve, habiju, mely az osztják nagy számot (habí); a tíz neve lutsaju mely az orosz nagy számot (lutsa), jelenti, valamint a három és öt jelzése bizonyosságot nyujtanak az ismert szaktudósnak hogy a bemutatottak csakugyan a szamojedok közé tartoznak és pedig a jurak szamojedok csoportjához.

A művelt országokban szamojedeket még eddig nem láttak s Wasko csodálkozva nevetett, midőn egészen váratlanul saját anyanyelvén szolították meg; Müller tanár sem kevésbé örvendett, mivel a szamojedok úgy a nyelvészekre mint az ethnographokra nézve igen érdekes csoportot képeznek.

Több ezer négyszögmértő területen laknak a jeges tenger partvidékén, a Fehér tengertől a Chatanga öböl, az 50-ik hosszúsági foktól a 110-ig; de a roppant területen számuk a kedvezőtlen körülmények között annyira megapadt, hogy jelenleg az összes szamojedok lélekszámát csak 16,000-re, némelyek pláne 11,000-re teszik. Kiható felben levő nyelvek azonban unicum, csaknem egészen önálló nyelv, mely a mi nyelvünkkel rokon; uralaltáji csoporthoz tartozó nyelvekkel igen kevés rokonsága van. Régebben a uralaltáji nyelvek-t öt csoportra osztották fel: finn (magyar), tunguzi, mongol, török és szamojed; ujabban azonban többen s köztök Müller is új felosztást ajánlanak, melynek három főcsoportját képeznék: az altai nyelvek (tunguzi,

Jer, jer midőn már csordultig telt:
Igyuk ki ezt a poharat!

Csengey Gusztáv.

Tárczalevél

a szarvasi kisdudovoda tánczvigalmáról.

Tekintetes szerkesztő ur! Hogy ajtóstól rohanjak be t. szerk. urhoz, tehát kijelentem, hogy a jul. 1-én tartott óvóegyesületi nyári mulatságról akarok írni, bárha sokan azt gondolják magokban. — kiket azonban én ezennel maliciózus embereknek nyilvánítok ki — hogy hiszen ez részemről lehetetlenség lesz, mert én legfeljebb csak a multság elejére emlékszem.

Nem alarva velők e felett vitatkozni, hát rajuk hagyom; legyen az ő hitük szerint s győzödjének meg véleményök tarthatanságáról az alábbiakból, jóllehet én tanúkkal, sőt az elem helyezett üvegmenyiségekkel is — ha ugyan azokat, mint ők, ezen fehér máju emberek ismét gondolják, csupamerő elővigyázatból falhoz nem vertem volna — megvolnának, tudnám az ellenkezőt fényesen bizonyítani.

török, mongol), az uraliak (finn, magyar, vogul) s a harmadik a szamojed. Így tehát a szamojedok nem közelel rokonaink, de nagyon különböznek a többi törzsektől is. Egymás között három nagy csoportjuk van. A Budapesten látható jurak-szamojedok nyugaton Európában laknak, a tawgy szamojedok keleten a Jeniszei körül s azontúl még az osztják-szamojedok, kik főképp halászattal foglalkoznak. A budapesti állatkertben látható szamojedok a nagy Novaja Zemlya szigettől délre s a Pecsora torkolatától Warandaj kis szigetéről valók, ha ugyan náluk szorosabb értelemben vett hazáról szó lehet, a mennyiben folytonosan vándorolnak s a sziget s szarazföld az évnek kis részén van a tenger vize által elválasztva. Az öregebb nő rokonai Novaja Zemlyán vannak. Velök 12 szép iramszarvas is volt, melyekkel kezdetben a mocsarak (tundrák) közé mentek, hol azonban nem maradhattak sokáig, mivel e bokor s fanélküli s a rövid nyár alatt buja termésű tundra-vidéken a tömérdek légy s más állatok az iramszarvasokat rendkívül megkinözzák.

A szamojed családok általában az iramszarvasok miatt is kénytelenek többé-kevésbé elszigetelve a jeges vidékeken lakni. A jurákoknak e zord vidéken még rendes vallásos szertartásuk sincs, míg az osztják szamojedeknél, mint azt Müller nagy ethnographiájában s a mi nagy földrajzi műveinkben is olvassuk, samanpapok vagyis varázsló orvosok általában léteznek. Ha a jurákok vallásos érzületeiket kielégíteni és az éggel (num) érintkezni akarnak, a tenger hullámai által hozzájuk hajtott uszadékfából bálványt faragnak, melyek Sjade (sjadai) neveznek s annak áldozzák fel a leölt iramszarvas egyrészét. De a bálványok közvetítésében nem nagyon biznak, mert azt állítják, hogy az ég (num) sokkal nagyobb semhogy a földön minden aprósággal törődhetnék s e tekintetben egész józanoknak látszanak.

A szamojedok Európában s Ázsiában laknak. Az itt láthatók Európából, Oroszország északkeleti részéből valók s az Európában lakó csekély számú pogányok közé tartoznak. Egész számuk mintegy 6000. — Kissé bajos őket európaiaknak tartani, midőn látjuk, hogyan találják fel a nyers rohadt halakat, vagy mily állati módon rágják az iramszarvas húst. Maguk az orosz szomszédok is megborzadtak e durvaság felett azért nevezték őket szamojedoknak (magu-

kat felfalók — emberevők). Saját nyelvökön nevök chasawa, azaz ember s a fel nem nőttek neve ninniez vagy njenetje mely mintegy gyermeket tesz. A piros arcú Piriptija, egy különben igen csinos 17 éves lány, kinek a mongol ferde szem nem rosszul áll, nagyon rontja szépségének hatását az által, hogy oly mohón nyúl a sátor elé függesztett véres halak felé. A halakban különben válogatosak, a mi potykáinkat nem szeretik, édesnek tartják. Marhahusunk sem ízlik nekik, mert nagyon lágynak tartják. Az impresario, ki Európában egy egész évre terjedő körutat akar velök tenni, minden áron igyekezett őket a nyers marhahusra szoktatni, de eddig eredménytelenül. Rendesen erős hányást kaptak utána. De hozzászoktak a theához, melyet reggel és este isznak. De különösen szenvedélyesen szeretik a pálinkát (zrejka), s ezért reggel délen s este mintegy negyed liternyi nagyságu csészékben adnak nekik gabona pálinkát.

Valószínűleg az ily édes pálinka volt az oka, hogy e különben bizalmatlankodó emberek készek lettek Kalinzoff Alexi Feodorovics urat körutjára elkiserni. Kalinzoff, a szakálias vaskos orosz, ki velök van s tolmácsul szolgál, a szamojedok közt még régóta foglalkozott cserekereskedéssel fivére számára, ki a legnagyobb éjszaki orosz városban Archangelben gazdag kereskedő. Kést, puskát, vashorgonyokat tarka szövetet a nők öltözetének díszítésére s mindenek felett zjerkát, igen sok pálinkát adott nekik s ők ezek fejében sok főkabórt adtak neki, míg végre az a gondolata támadt, hogy e szegény embereket, mint csodaállatokat, vigye Európába mutogatni. Kalinzoffék először az öreg Waskot nyerték meg a tervnek, kinek annál terhesebb volt a jégsivatagokban tartzkodás, mivel egy jegesmedvével viaskodva, egyik lábát, továbbá jobb kezén három s bal kezén két ujját veszítette el. Búszkeséggel mutogatta e rémületes csonkulásokat. Hite szerint ha valamikor hamis esküt tesz vagy medvehúst evett volna, ez állat bizonyosan megette volna őt, mivel tudvalevő dolog hogy a szamojedok hite szerint a medvék a bálványokkal titokszerű összeköttetésben állanak s rendkívüli nagy eskünek tartják azt, melyet a medve orrára vonatkoztatólag mondanak. A medve orrát ketté vágva ezt mondják ilyenkor: „Egyen meg a medve, ha esküm hamis.” Wasko nejét Njejanak hívják, mintegy 40 éves asszony, ki többször igen szorgalmasan

Láthatja mindezekből t. szerk. ur, hogy milyenek ezek a maliciózus emberek, kik mindenkép az ember vesztére törnek. De szerencsémre szegény hitelezőim (az isten sokaig tartsa meg őket) mégis csak nagyobb számmal vannak, kiknek a magas egek urához küldött imája majd megvéd ellenökben. Remélem, Mathuzsálem zsenge gyerek lesz hozzám képest, ki pedig tudvalevőleg sok századokat élt akkor, midőn még kontókról, de Kontokról sem (x számú belügyminiszteri engedélylyel Kohnból) s így váltókról stb szó sem volt.

T. szerk. ur jól ismeri az én résztvevő szívemet; de hogy azt újabb példával illusztráljam, lehetetlen el nem mondanom, hogy e miatt mennyi álmatlan éjszakám volt a múlt héten. Ugyanis a rendezőség elhatározta, hogy az esetre, ha eső talál lenni s a mulatság szabadban megtartható nem lesz, akkor — miután a kaszinó helyiségei tánczra nem alkalmasak — mondom akkor a mulatság a „Bárány” vendéglő díszteremnek csufolt hodályában fog megtartatni. Igen ám, de ez esetben a vendéglősnek kihívott „kaszinós” mit csinál ételleivel, italaival? Mert azt már ugyan ki hallotta, hogy egy vendéglős a másíknak megengedje, hogy nála idegen vendéglős árulja pancsait, mikor rosszat tud ő adni ugyis eleget. — Ez busított engem sok éjjelen át, mignem a mulatság

előtti éjjelen egy latomány jelent meg, megnyugtató, hogy aludjam csendesen, álmodjam megtelt lutri-számokról, mert lehet annak a mindenség legszebb napja is, ő ugyan akkor sem készül, akkor sem kapunk tőle félrecsuklott fejről lesíró mosolynál egyebet. Természetesen kialudtam magam.

Ha az ember kialussza magát, akkor a nap is mosolygóan kel, a madár is szépen füttyöl, még a pékinások irtóztató sipolását is hajlandó megbocsájtani. Én is boldog voltam tehát és délután 6 órakor — a meghívókon a kezdet 4 órára volt ugyan kitűzve, de hát nálunk „nóbel tempó” két-három orával később megjelenni — kiindultam a kies fekvésű ligetbe. Még nem vagyunk olyan pedansul pontosak mint felejtetlen barátom néhai neje, ki még konyhakötőjének „perlijét” is beszegte s ki a fazekakakat is előbb centiméterrel mérte meg, mielőtt megvette.

A nap szépen sütött a — felhők mögött; fénye fejét csak néha dugta ki, megnézendő a mosolytól s boldogságtól mindjobban gömbölyödő arcokat, hogy midőn az arc szélessége annak hosszát eléri, s a száj teljesen a halló szervek felé huzódott: egy hatalmas záporral lemossta a mosolyt, lehütse a lobogó lángot, a sugárzó arcot az orral egyaránt megnyujtsa (azóta mindig hosszú orral járok) és a nevető

dolgozik ruha készítésen, melyet iramszarvasbőrökből elég ügyesen varr szintén iramszarvas beléből készült zsinórral. Magától érthető különben, hogy az a ruha, a mit a szamojedok itt viselnek a legkönnyebb nyári öltözetök. Télen oly bundát hordanak melynek szőre befelé van s háromszor egymásra rakva. A nők a szamojedoknál általában jognélküli lények, a férfiak dolgozó állatnak tekintik őket, de európai utjukban e subordinációból alig lehet valamit észrevenni, úgy látszik, hogy az idegen viszonyok közt már kivívták egyenjogúságukat.

Waskonak és Njejának egy gyermekük van, a 6 éves Ortje nevű fiú, élénk ifjú, ki rendesen, mint valami kis foka az iramszarvas sátor előtt levő homokon európai játékokkal a társasággal levő szibériai kutyával vagy az iramszarvasokkal van elfoglalva. E fiú oly értelmesnek látszik, hogy szintén azt hihetnők, hogy igen könnyen lehetne civilizálni. A fiatal az öregekkel nem rokon pár. Iderach, ki 19 éves s szép 17 éves kék és piros vászonszövetekkel díszített neje Piriptija, szintén jól néznek ki, különösebb utóbbi, midőn bizonyos lomha szemérmeséggel közel jön hozzánk, csak akkor ne nézze az ember, midőn halat eszik. Nem rég történt, hogy Iderach a horgas rudat elküldte Piriptijának megkérés gyanánt. A leány megtartotta a rudat annak jeléül, hogy neki nincs ellenvetése, ha Iderach ott magának kihalászsa. Az ifjú erre a leány atyjának vásárlási díjúl néhány iramszarvast fizetett, melyből egyet a szülők sátrában s egy másikat saját sátrában leölt s az állatok meleg vérére, mint levest, nyersen megitta. A nászmenet erre iramszarvas-szánkákön körüljárta a vőlegény sátrát, míg végre ez sátrából kiugorva Piriptiját kiragadta szánkájából s sátrába vitte. Ezóta törvényes házasság a meddig az állapot mindkettőnek tetszik.

Warandejből a társaság 10 hét alatt jött Archangelbe, onnan még három hónapi utat kellett tenni szánkán Sz. Pétervárig. Az asszonyok éjjelre mindig gondosan elkészítették a sátrát s ebben tanyáztak, mikor is a párok, hogy megmelegedjenek, egy bundába bukolóztak. Archangelben a pozsonyi születésű Raab ur vette át, mint impresario, a csapat vezetését. A mi éghajlatunk igen tetszik nekik s különösen ápril hónapot kellemesnek tartják. Most már kissé nagy is néha a meleg, hogy később Párizsban s Londonban,

ajkakat fűty alakra változtassa. Mindezekre nem kellett soká várakozni; mert 8 óra felé az óriási zápor elűzött mindnyájunkat a szépen díszített táncporondról.

Természetesen hatalmasan megáztunk, különösen az alatt míg beértünk a városba, hogy aztán a vendéglőben folytassuk a tulajdonképen meg sem kezdett mulatságot.

Mily sok szép reményt mosott el e csunya zápor! Mert hisz ott a tágas szabadban az ember nincs úgy feszélyezve mint négy fal között, ahol mindenki úgyszólván egymás mellett van; az ember inkább tarthatja magát távol a fürkésző szemektől s kíváncsi fülektől; az ellenőrzés sem oly közvetlen a mamák részéről, kiket elandalított volna az őszi esti lég, kiket a szép holdvilágos éj — ha ugyan lett volna — és a falevelek titokszerű susogása visszaröpített volna abba a boldog múltba, mikor ők is alig várták, hogy az öreggel (— ezek közül az egyik öreg persze ezalatt közbe-közbe erősen szidja a keleti jellegű pinczért, másik meg Tisza-Eszlára kívánja sakternek, — az illető vérmérséklete szerint-mert a tizedik krigli sört vagy a 6-ik litert abba a „mómába“ nem hozza —) szerelemről, boldogságról szabadon turbékolhassanak.

Ah! t. szerk. ur, számítsen engem is azon boldogta-

a hova innen mennek, hogy találják magukat, kérdéses. Ha egyik közülök megtalálna halni, igen nehéz volna hitők szerint eleget tenni szellemének, mely még szerintök három éven át kóborog a föld felett s az élők szükségleteiben s foglalkozásában részt vesz. Mondják ugyan a szamojedokról, hogy a nagy betegeket s nagyon öregeket agyon ütlik, de ez nem bebizonyított dolog s másrészt áll az, hogy a halottak emlékét renkdíval megülik. Fabábut készítenek az elhunytól, saját ráháját teszik reá, délben asztalhoz vagy inkább az ételhez ültetik, este ágyba teszik három éven át, mert addig tart a szamojedek halhatatlansága. A holttesttel kevesebb czeremóniát csinálnak, mert, mindössze a halott s még inkább a hátra maradtak számára leölnek egy iramszarvast, ott hagyják a holttestet akár a vadállatok számára,

Hogy néznek ki a szamojedok? Nos, mint ha közép lények volnának az eszkimók s khinaiak között, alacsonyak, de erősek, 4—5 láb magasak, sűrű lőszőrszerű hajakkal, s kissé ferde állasu élénk apró szemekkel, széles arcuk. alacsony komlokuk igen jellemző szakálluk igen ritka. Általában a mongol typust kétségtelenül fel lehet ismerni rajtuk s soha sem láttak élő szamojedot azok, kik őket s nyelvöket az indogermánok közé akarják számítani.

A szamojei karaván tagjai néhány hét múlva fővárosunkból Bécsen és Párison át Európa többi nagyvárosaiba indulnak, s csak aztán térnek vissza ama kietlen jegesvidékre, mely mégis vonzó reájuk, mert édes hazájokat képezi.

SIPOS SOMA.

HIREK.

— (Az ovoidai) táncmulatság alkalmával, mely végszükségből a „Bárány“ vendéglő nagytermében tartatott meg, a kényelem teljes hiányát ismét tapasztalnunk kellett. Úgy a csárdaszerű helyiség, mint a birálaton aloli kiszolgáltatás mindannyiszor méltó bosszankodás tárgyát képezi nálunk, valahányszor e helyiséget igénybe kell vennünk. A fővárosban bizonyára díszesebb helyek közt válogathatnak a fiakkeresek ha társasösszejöveteleket rendeznek, mint a mi ur közönsé-

lanok közé, kiknek szép reményeit mosta el a zápor. (Részben ugyan örülök az esőnek, mert a „kedves kicsi“ négyszáz holdas, hőtermést ígérő kukoriczája, — a buza már le van aratva, 10 köblös volt a tehermentes birtokon — hatalmasan megázott: de hát másnap sem lett volna még későn hisz egy pár csővel több, vagy kevesebb, az már nem számít.)

Én is mennyi reményt fűztem e mulatsághoz. S imel fucscs lett minden. Mert sokkal idealisabb vagyok, mintsem a pipafüsttől megbarnult meszeletlen „Bárány“ vendéglőben valljam meg szerelmemet s ne holdvilágos éjen, az illatos léggel telített szabadban, a kies liget sűrű fái közt! Ép úgy jártam, mint ki makaon 11-re még egy kártyát kér a bankártól és 8-as helyett 9-est kap. Meg kevesebb lett. Ott voltam, a hol a mádi izraelita. Így tehát vallomás helyett esernyőről s kocsiról kellett gondoskodnunk, hogy mielőbb bent lehessünk. Ez úgy a hogy sikerült is némelyiknek.

Tíz óra felé járt az idő, midőn a vendégek összegyűltek s ismét együtt voltunk.

A szép szemek tüze újra kigyulladt; a zene hangjai ismét felharsantak és a táncz leve csak fokozódott a közbejött kis intermezzó által, melyet szépen szerencsésen el-

günk itthonn, hol a nyilvános helyek nemcsak hogy kényelem és dísz tekintetében nem nyújtanak semmit, hanem határozottan alkalmatlan helyek arra, hogy qualificált, mindenekfelett legalább tisztaságot igénylő közönség befogadására szolgáljanak. A regale-birtokosság, mint a „Bárány” vendéglő tulajdonosa megelégszik avval, ha hallatlan áron bérbe adja ez özönvizelőtti „herberget”, de inntul miről sem gondoskodik. mit akár esin, akár kényelem dolgában méltán igényel a közönség. Nem csoda aztán, ha a bérlő, ki helyzetének csak is súlyát érzi, s tisztán korcsmárosnak tudja magát, a mivel közönség igényeivel egyáltalában nem törődik. Azok az urak, kik a regale-birtokosság élén állnak, s folyton a haladás elvét hangsúlyozzák, sokat tehetnének, ha akarnának mulatóhelyeink restaurálása körül, mi hogy szintén közös társadalmi érdek, azt eléggé tanusítják a többi megyei hasonrangu városok, melyek e részben réges-régen tulszárnyalták városunkat.

— (Béküldetett) A f. é. júliushó 1-én tartott ovodai táncmulatság alkalmával a következő felülfizetések tétettek: 27-en a 80 kros jegyet 1 frtjával váltották meg s Grüm J. Szemián Dániel, Bácskay A. Boros K. Kuczka J. Moravcsik G. Stein J. urak 50-50 krral; Viskovich J., Benka Pál urak 1 frttal; Sipos S. Fuksz E. Pintér J. Kún J. urak 1 frt 20 krral; Medveczky A. Télessy J. urak 1 frt 50 krral; Dérczy F. Elefant P. urak 2 frt 50 krral; s Grf Bolza József 5 frttal fizettek felül, kik is fogadják e helyen az intézet köszönetét. Szarvason 1882. jul. 6. Köbl József ovodai pénztárnok.

— (A szarvasi) ev. magyar iskolánál Benka Pál tanító urnak orgonistává lett megválasztatása folytán megürült állomás Csernák János helybeli tanító urral töltetett be, ki állomását már el is foglalta, viszont Csernák ur helyére Dankó Soma segédtanító ur lett megválasztva.

— (A szarvasi posta hivatal) f. é. október 1-től kezdve, megfelelőleg az utóbbi években rohamosan emelkedő forgalomnak állami kezelés alá vétetik. Mint emeljük, helyiségül a néh. Sipos Gáborné örökös tulajdonát képező főutcai tágas épület szemeltetett ki.

— (Nem bög, hanem füttyöl) Egy eléggé

s fejeztünk. Nem törődtünk a külvilággal semmit, hol a villamlás vakító fénye segített egy-egy elmaradt utasnak az eltévesztett locs-pocsos utat megtalálni és hol Morpheus híveinek horgozása s a menydörgés versengtek egymással, emez az éneket, amaz a gyerekeket ijesztvén.

A miy nchezen indult meg a tánc: künn a szabadban: ép oly hűvvel fogtunk annak lejtéséhez, itt benn, melynek csak reggeli 5 óra vetett véget.

A tancztermet a bájos hölgyek jelenléte virágos kertet varázsolta át, melyben mindannyi pompázó, üde virágként tündökölt, elbódítván fejét s szívet egyaránt. E tündérkerti díszet emelte a vidék két szép rózsájának megjelenése, kikkel a közönség a letelesebb egészlet képezte. Vidékről ott voltak: Bakay Mariska (P.-Szt Tornyáról) és Endrey Ildikó (Hód-M.-Vásárhelyről); Szarvasról: Szemián Gizella, Krecsmer Irén, Medveczky növ., Rohoska Etelka, Winternitz növ., Mihálfi növ., Néher Paula, Kuczka Jánosné, Schatzberg Nina, továbbá Moravcsik Gézané, Kuczka Jánosné, Bakay Daniné, Boros Kálmánné és Stein Jánosné.

A mulatság anyagi sikere eléggé kedvező volt, mert a nagyobb számú felülfizetésekkel a jövedelem a kiadást teljesen fedezte, s így bátran elmondhatjuk, hogy a mulatság minden tekintetben, sikerült honnan mindenki a legkellem-

nem helyeselhető szolgabíró rendelet tudvalevőleg tiltotta a Robicsék-féle gőzmalomnál alkalmazott bögő-készülék használatát, — s azóta nem is bög a malom; de élelmes tulajdonosa gondoskodott egyébről, s most már egy-egy negyedóraig füttyölteti a lehető legélesebb hangon a gepet, hogy megmutassa, miszerint bizonyos családi hangszert mily feltűnő módon lehet alkalmazni. Hir szerint az utcai füttyölösök kérvényt fognak beadni ez eljárás ellen illetékes helyre, a mennyiben nevezett gőzmalom füttyülése őket teljesen hallatlanná teszi.

— (A városunkban állomásozó) huszár század e hó végén végleg távozik innen. Innen először a nagy gyakorlatokra vonul, s ezek bevégeztével új állomáshelyére, Orosházára megy.

— (Halálozás.) Szentendrason a múlt héten kísérték örök nyugalomra id. Serkedy Sándor ismert nevű építészeti vállalkozót, ki az öcsödi és szentendrasi nagy hidak építésével e téren kiváló nevet szerzett magának. A jellemes, derék férfiú elhunytát családján kívül számos tisztelője fájlatja Áldás emlékezetén.

Irodalom és művészet.

Megjelent az „Önügyvéd” III-ik kiadásának 5-ik füzeté, Knorr Alajostól. (Kiadja Ifj. Nagel Ottó Budapesten) E füzetben a szerző a pénzkölcsön szerződések ismertetését befejezván, közli a magyar földhitelintézet, a kisbirtokosok országos földhitel intéze e és a pesti hazai első takarékpénztárnak kölcsönök engedélyezése körüli eljárási szabályzatát; azután a zálogszerződések ismertetéi a kezesség és készfizetés, engedmény utalvány és átvállalás szabályait s a kereskedelmi utalványokat; előadja a meghatalmazásból származható jogviszonyokat, az ügyvédi, cégvesztői és kereskedelmi meghatalmazás szabályait; azután ismertetéi az adásvevési szerződések különböző

sebb érzelmekkel távozott s honnan mindenki kedves emlékekkel gazdagabban tért haza. Én is ismerek egy emléket, t. i. a nagy hőstől elmúlt rheumám kelyett kapott azt az irtóztató náthát, mely miatt orromat „stanczliban” kénytelenittem hordani.

Lehetetlen köszönetet nem nyilvánítani Dr. Fuksz Ede óvóegyleti alelnök urna: buzgó fáradozásaiért, ki páratlan ügyességgel rendezé a mulatagot és annak sikeréért minden lehetőt megtett. — De lehetetlen említés nélkül hagynom, a vendéglői rossz kiszolgálást is, mely mindannyiunknál visszatetszést szült. Egyébiránt úgy tudom, hogy sikerült a vendéglős urnak kritikán aluli italaival a férfi közönség fejét zugó kovácsmühelylyé atalakítani,

A mi ezekenkívül történt, az már a pletykakörébe vág, mondhatom, hogy ilyen már elég nagy mennyiségben s meg lehetős pikáns részletekkel forog a különben senkinek ártani nem szerető (legfelebb házasságközvetítésekkel) jó kávénéni-kék közé, kik közé sietve, magamat a t. szerk. ur szíves hajlamába ajánlom. — Pardont, gráciát kér árva fejének tisztelője

Szarvason 1882. jul. 5,

— á — á —

nemeit, az eziránti szerződések tartalmát, továbbá a csere és bérleti szerződéseket, s végre megkezdi a munkabéri és szolgálati szerződése ismertetését, és pedig a szolgálati szerződésekből a fontosabb szolgálatok iránt szerződések, az iparos, gyáros és segédszemélyzete közti szerződések, és a gyári munkások jogviszonyainak ismertetését. E gazdag tartalmu füzet ára 30 kr.

A magyar népdalok egyetemes gyűjteményének zongorára alkalmazott dallamkönyvéből, vagyis a „Magyar Dalalbum”-ból megjelent a III-ik kötetnek 9-ik füzeté is az 561—580. számú következő dallamokkal: 1. Rózsám. rózsám, mi a bajod? 2. Sajtó vize zavarodik 3. Sárgán virágozik a repce 4. Sári rózsám, hová mégy? 5. Selymes Panna. 6. Soh,sem hittem, hogy a Tisza 7. Sokszor mondtam én neked. 8. Sötét felhők tornyosulnak. 9. Stiriában Ajk faluban. 10. Suli, sulik. 11. Szabad pusztán szól a ménes kolompja. 12. Száll a galamb. 13. Szálldogál a fecske. 14. Száraz füre deres harmat. 15. Szeretömnek szeretnélek. 16. Szerettelek kedves babám. 17. Szép állat a liba. 18. Szived végső dobbanását . . . 19. Tele szívünk örömmel. 20. Tied minden gondolatja . . . —
Előfizetési ár a „Dal-Album”-ra egy évre, vagyis 10 füzetre 1 frt 80. A „Magyar Daltár” III-ik kötetére mint a „Dalalbum” szövegkönyvére 80 k. A „Daltár” III-ik kötetéből az első félkötet máj. 1-én megérkezik, és minden megrendelőnek azonnal megküldetik. Előfizetések Győrbe a „Magyar Dal-Album” kiadóhivatalához intézendők. Egyes füzetek minden rendes hazai könyvkereskedésben is kaphatók.

Mehner Vilmos budapesti könyvkiadónál. (papnövelde-utca 8. sz.) legújabbán megjelentek a következő füzetek: A „Népszerű orvosi tanácsadó, vagy házi lexikon az egészséges és beteg emberről” című mű 20—23 füzetei. A szerző (dr. Ziffer Károly budapesti gyakorló orvos) tehetségének, szorgalmának ismereteinek újabb bizonyítékát kepezik az előttünk fekvő füzetek. Az egészben 260 ábrával s 16 táblázattal megjelenő mű jelen füzetéi is gazdagabbak tartalomban sem hogy azt egy futó ajánlásban felkarolni lehetne. Kimerítő cikkek szólnak a mozgásról, munkáról, nátháról, néhány hazai s külföldi fürdőről a női bántalmakról, az oldó-szerekről, oltásról, orbánczról, önfertőzésről, öröklési bántalmakról, a palinkáról, pezsgőkről, poklosságról, ragályokról a szervekről stb. stb. A nagy díszszel kiállított füzetek soronként 30 kr-ért kaphatók.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Sipos Goma.

Egy jó családból való tiu

mint tanoncz

azonnal alkalmazást nyerhet

Bartóky László

vas- és fűszerkereskedésében

B.-Csabán.

Alolított tisztelettel értesitem a n. é, közönséget,

1 — 3

hogy az iskolai helyiséget
a posta-utczába a BRENGARTNER-féle házba
tettem át.

A szünidei tanfolyamot juliushó 10-én, a tanévet szeptember
hó 1-én nyitja meg.

A t. cz. szülők bizalmát kérve,

Szarvas 1882 jul. 9-én.

CSICSA MATHILD,

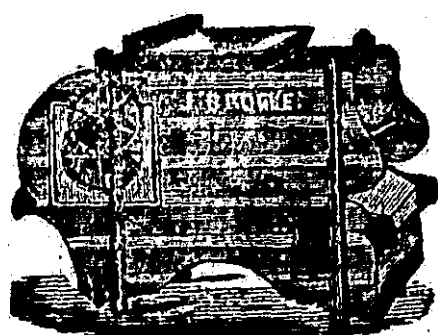
az intézet igazgató-tulajdonosa.

BROGLE JÓZSEF

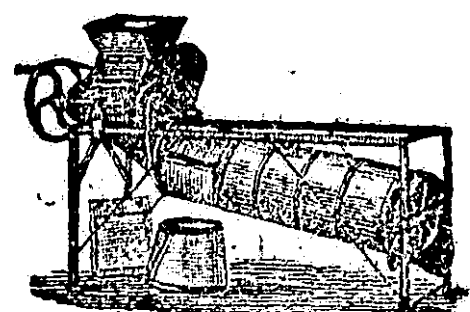
gép és rostalemez gyára Budapest

Gyár: vácsi ut az osztr. államvaspálya közelében. **Raktár:** vácsi körút 68 sz.

Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitüntetett, javított gyártmányait mint:

T - i - u - ö k e ' változó rostával
Tisztító gépeket szelelővel
Különlegességeket malmok számára
28.466 szabadalmazott hármas ekéket

Cséplőgép-ros á át lyukasz ott és hasított lemez k

vas, acél, és horganyból, valamint mindennemű gazdasági gépek és szereket.
Árjegyzékek kívánatra ingyen.

Arverési hirdetmény.

A szarvasi telkk. kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhirrè tétetik, hogy az öcsödi 1318 számú telekjegyzői könyvbe Ungi Sándor s neje Murányi Mária nevére bekebelezett A 1005 helyrajzi számú lakóház 225 [] öl udvar — k Pap Imre 52 frt s jár. erejéig terjedő követelése kielégítése végett — Öcsödön a község házáuál 1882 évi Sept. hó 9-ig napján délelőtt 9 órakor bíróilag elárvereztetni fognak.

Kikiáltási ár 672 forint.

A szarvasi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság Szarvason 1882 évi Juniu-hól-ső napjá

Potoczky Elek

kir. aljárásbíró.

GUTJAHR és MÜLLER Budapest

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár (ezelőtt BROGLE J. és MÜLLER a Margit-hid közelében

ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat, mint:

Trieurök gazdaság számára.

Járgány-cséplőgépek.

Szelelő-rosták.

Kukoricza-morzsolók.

Szegek-ágók,

Borsajfók.

Különlegességek malmok számára,

Duplamalmok.

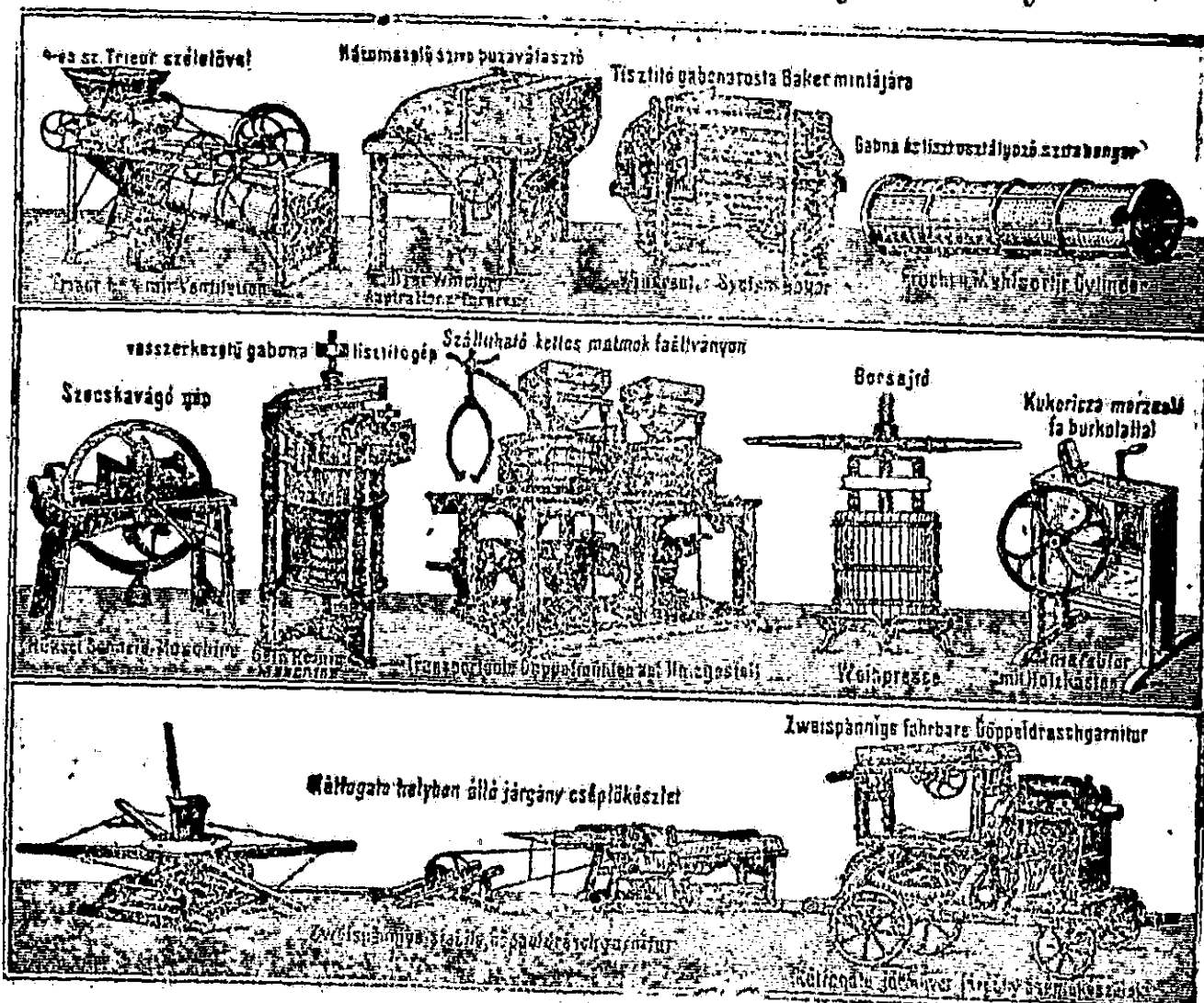
Malom trieur-hengerek.

Gabona osztályzó hengerek.

Koptató-gépek.

Daraválasztó-gépek.

Tarátók, Detacherók.

Malom-alkatrészek u. m.

Trausmis...

Szijkerekek.

Rostalemezek:

Cséplőgéprosták.

Liszthengerszíták.

Koptató lemezek.

Ráspolylemezek.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve,
Gyári raktár és képviselőség Szarvason Elefant Pál urnál.

Az „Árpád” intézet nyomása.